

Az EU belső piac szerkezete és joga

Belső piac, mint integráció alapja

- Integráció alapja: **belső piac**
- Mely **tényezők** szempontjából minősül **ez egy(séges) piacnak?**
- **4 termelési tényező** szabad áramlása: áruk, személyek, szolgáltatások, tőke

Fejlődési fokozatok

- **1. lépés: szabadkereskedelmi övezet** (résztevő államok egymás közt nem alkalmaznak vámokat)
- **2 lépés: vámunió**, ami 1. lépés + egységes vámpolitika 3. államokkal
- **3. lépés: közös piac** (2. lépés + 4 tényező szabad mozgása + közös politika adott területeken (agrár-kereskedelempolitika))
- **4. lépés: belső piac** (megvalósult szabad mozgás 4 tényezőnél határok nélküli piaci térségben)

Fejlődési fokozatok és a mai helyzet

- **GMU (gazdasági és monetáris unió)** – közös pénz használata
- Ma már **pozitív integráció**, amely a Szerződések tilalmi rendelkezései mellett előtérbe helyezi a harmonizált szabályoknak másodlagos jogforrásokban

Fejlődési fokozatok és a mai helyzet

- 1985: Váltás tulajdonképpen **Egységes Európai Okmány pozitív integráció** előtérbe helyezésével
- 1993: egyfajta ellenreakcióként megjelenik **szubszidiaritás és arányosság követelménye Maastrichti Szerződéssel**
- **2002: Euró megjelenése** legfontosabb integrációs lépés utóbbi húsz évben +
- 2009-11: Lisszaboni Szerződés (**nemzeti parlamentek megerősített szerepe**) + **GMU**

Fejlődési fokozatok 2.

- Legtöbb esetben először **negatív integrációs követelmények** megjelentek **Szerződésekben**
- **Közrendi klauzulák** által megengedett kivételek
- **Szubszidiaritás**

- **Bírói jogfejlesztés** és további integráció eredményeként megindult **pozitív integráció (másodlagos jogforrások előtérben)**

Fejlődési fokozatok és a mai helyzet

EUSz. 3. cikk (3) bekezdése: „Az Unió egy **belső piacot** hoz létre. Az Unió Európa **fenntartható fejlődéséért** munkálkodik, amely olyan **kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon** alapul, amely a **környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul**. Az Unió elősegíti a **tudományos és műszaki haladást**.”

EU vs. tagállamok hatáskörei

EUMSZ.

- Az EU a belső piac területén a tagállamokkal megosztott hatáskörrel rendelkezik (4. cikk), kivéve a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok, ahol hatásköre kizárólagos (3. cikk)
- Tilos az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés (18. cikk)

Alapszabadságok a Szerződésben

- Áruk szabad mozgása (28-37. cikk) (vámunió, vámügyi együttműködés, mennyiségi korlátozások)
- Személyek szabad mozgása (45-49. cikk) (munkavállalók + uniós polgárok)
- Szolgáltatások szabad mozgása + letelepedés (49-62. cikk)
- Tőke szabad mozgása (63-66. cikk)

Személyek szabad mozgása

Személyek szabad mozgása

- Több kérdéskör (személycsoport) tartozik ide:
 1. **Munkavállalók jogai**
 2. **Uniós polgárok jogai**
 3. **Harmadik államok állampolgárainak jogai**
- Elsősorban a munkavállalók jogai: EK Sz. eredetileg csak a **gazdaságilag aktív csoport (munkavállalók)** jogairól rendelkezett + EuB esetjoga kezdte el kiterjeszteni jogosultakat (vertikálisan: felmenők és leszármazók + horizontálisan: diákok, nyugdíjasok)
- Maastrichti Szerződés bevezette **uniós polgár szabad mozgása és tartózkodásának kategóriáját**

Személyek szabad mozgása

- EUMSZ. 45. cikk (Unión belül biztosítani kell a **munkavállalók szabad mozgása** + állampolgárság alapján minden megkülönböztetés tiltása a **foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb** munka- és foglalkoztatási **feltételek** tekintetében)
- **Jogosult: MUNKAVÁLLALÓ**
- másik személy javára és irányítása alatt, **meghatározott ideig, díjazás ellenében való valódi és tényleges tevékenység (Lawrie-Blum, C-66/85)**
- **Részmunkaidő?, Jövedelem mértéke?, Rövid idejű jogviszony? – ált nem releváns**

Munkához jutás

- Hatályos részletszabályok: **492/2011/EU** rendelet
- **Jogosultságok:**

1/ Munkához jutás és nemzeti felvételi követelmények:

- **Groener-ügy (379/87)** Groener holland állampolgárságú rajztanárt az ír oktatási miniszter nem nevezte ki középiskolai rajztanárnak, mert nem tette le sikeresen a nyelvvizsgát ír nyelvből, de oktatás angol nyelvű (is)
- **VÁLASZ:** Elvárható ír nyelv ismerete mint oktatáspolitikai eszköz, mert tanári munka diákokkal való kapcsolatot is jelenti, de **nem lehet diszkriminatív (más államban is megszerezhető nyelvtudás + vizsgaismétlés)**

Munkához jutás

- **Agonese-ügy (C-281/98):** Nem lehetett elvárni, hogy csak **adott tartományi vizsgaközpontban** lehessen szükséges vizsgát letenni
- **Kraus-ügy (C-19/92):** Saját állampolgártól (!) sem várható el, hogy más tagállamban szerzett **képesítés** (tudományos fokozat) elismertesse származási (állampolgársági) tagállamában
- **Bosman-ügy (C-415/96):** focijátékossal szemben sem lehetett megkövetelni a **képzési díjat** (saját klub nevelése), hogy másik tagállami csapathoz átigazolhasson – ismét saját állampolgársági eset

További jogosultak (Családtag)

További jogosultak:

- házastárs, 21 év alatti gyermeke, eltartott gyermeke
MUNKAVÁLLALÁSI JOGA
- **ÁLTALÁNOS OKTATÁSI KÉPZÉSEK** (szakképzés, szakmunkásképzés és további kedvezmények is)
- **SZOCIÁLIS JUTTATÁSOK** (munkavállalókhöz hasonlóan itt is Even-elvet alkalmazta gyakorlat)

Kivételek a szabadság alól

I/ Közrend és közbiztonság érdekében

- **adott munkavállalói magatartás** kell **tényleges és valós** veszélyt hordoznia (nem vonatkozhat **egész szakmák kizárására + gazdasági célokat** nem célozhat meg) - **ESETI MEGÍTÉLÉS**
- **Van Duyn-ügy (41/74)**: szcientológiai egyházhoz tartozás nem alapozta meg kivételt, bár társadalmilag károsnak minősítették GB-ban (**nem tényleges és valós veszély**)

- **Adoui-ügy (115/81)**: **belga** állampolgárok esetében prostitúció nem alapozta meg, nem állt meg kivétel vélhetően ezzel foglalkozó francia állampolgárságú nők Belgiumból való kiutasításakor

tt

Kivételek a szabadság alól

II/ Közszolgálati állások

- **Szűken** kell értelmezni
- Olyan állások: (1) a **közhatalom** gyakorlásában való közvetett vagy közvetlen **részvételt** (2) és az állam vagy más **hivatalos szerv** általános **érdekeinek védelmét**
- **FUNKCIONÁLIS (ESETI ALAPÚ) MEGKÖZELÍTÉS (nem intézményi)**
- Nem állt fenn közműszolgáltatóknál, tanítók, tanárok esetében, állami egészségügyben egészségügyi feladatokat ellátók esetében, az állami vasútnál
- Elismerték korlátozás lehetőségét bíráknál, bizonyos típusú közalkalmazottaknál, de akkor sem ha időleges közhatalom gyakorlása (hajóskapitány)

Uniós polgár szabad mozgása

Maastricht újdonsága

- Maastrichti Szerződés újdonsága, amely **elválik** munkavállalók szabad mozgásától
- EUMSz. 20. cikkének (2) bekezdése: Az Unió **minden polgárának** joga, hogy **szabadon mozogjon**, illetve **tartózkodjon** a tagállamok területén, a Szerződésekben és a végrehajtásukra elfogadott intézkedésekben megállapított **korlátok** között.

DE rövid ismertetés, mert **kereskedelmi jogi szempontból kevésbé releváns**

Martinez Sala (C-85-96)

JOGESZ: Sala spanyol állampolgár volt, aki egy ideig dolgozott Németországban, majd miután elvesztette állását ottmaradt és szociális segílyt kapott + Kérelmezte a német hatóságoknál, hogy gyermekei után **gyermeknevelési támogatást** kapjon - **megtagadták**, mivel **nem volt munkavállaló** és nem rendelkezett hivatalos tartózkodási engedéllyel, **bár jogszerűen tartózkodott az ország területén**

VÁLASZ: A Bíróság szerint a **diszkrimináció tilalmát** akkor is érvényesíteni kell, ha az illető **nem munkavállaló**, de az adott tagállam területén jogszerűen tartózkodik

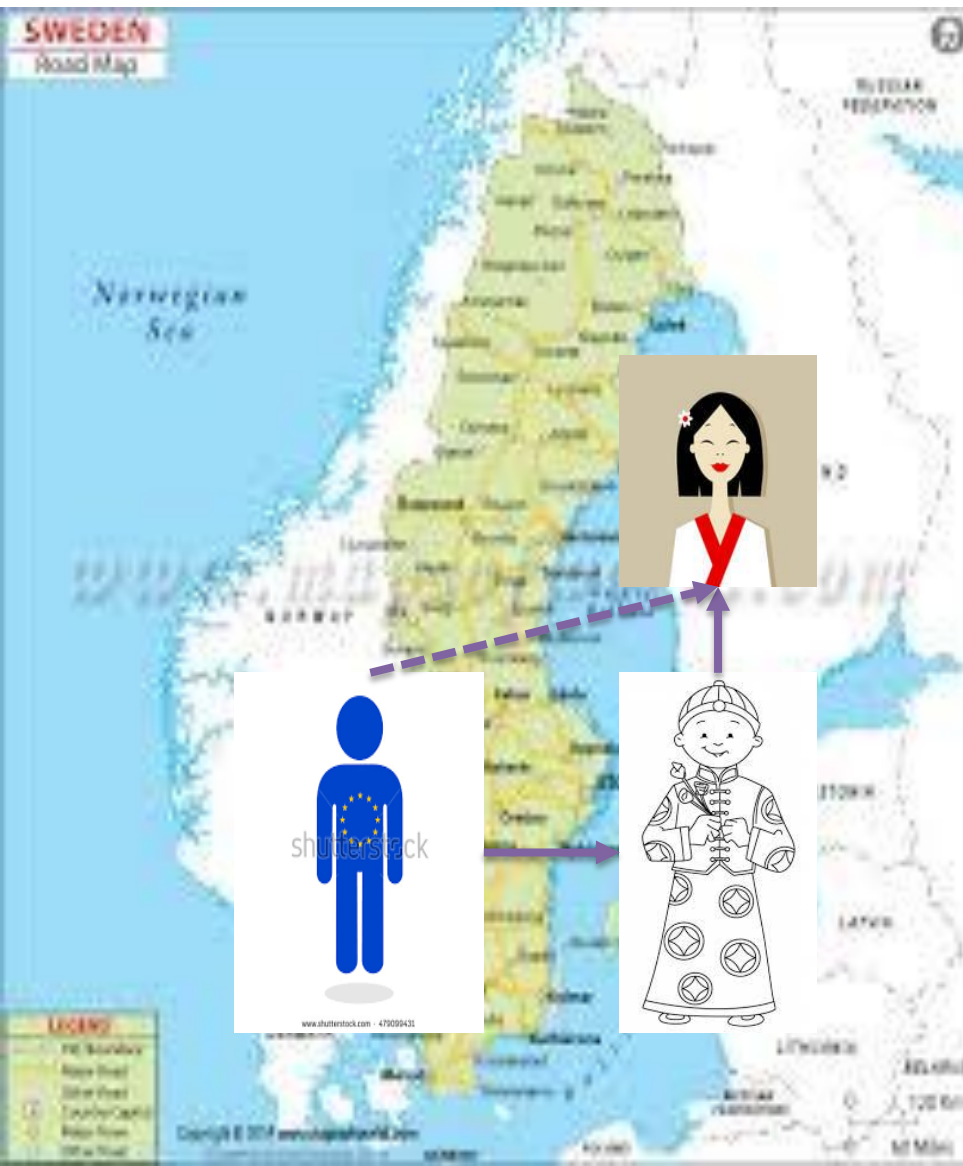
Bidar (C-209/03): diák is igényelhet pénzügyi segílyt bizonyos szintű **társadalmi integr.** mellett, ha **nem túlzott anyagi támogatás**

Förster (C-158/07): **5 év tartózkodást** letelepedés helyett meg lehet követelni

2004/38/EK irányelv

- Unió polgárainak és családtagjainak a tagállamok területén való tartózkodásáról
- Személyi hatály:
 - Az **uniós polgár**, amennyiben állampolgárságától eltérő tagállamba utazik vagy ott tartózkodik
 - -Az uniós polgár **családtagja, állampolgárságától függetlenül**
 - **Családtag**: házastárs, regisztrált élettársi kapcsolatban élő élettárs, ha azt a fogadó állam a házassággal egyenértékűnek ismeri el, az uniós polgár vagy házastársa/élettársa 21 évnél fiatalabb vagy eltartott egyenesági leszármazottai, illetve eltartott egyenesági felmenői
 - Más **eltartott, személyes gondoskodást** igénylő családtag esetében van bizonyos mérlegelési lehetőség (Jia-ügy, C-1/05)

Jia-ügy (C-1/05)

- Uniós állampolgár harmadik országbeli (kínai) állampolgárságú házastársának édesanyja jogosult-e az uniós polgárokat megillető jogokra Svédországban (vagy bármelyik más uniós tagállamban)?
- Nem volt releváns, hogy uniós állampolgár vállalta volna (kínai állampolgárságú) anyósa eltartását
- csak ha állampolgársága szerinti államban nem tudja magát eltartani magát (harmadik országbeli állampolgárságú egyébként jogosult polgár harmadik országbeli édesanyja)

2004/38/EK irányelv

- Jogosultságok:

1/ UTAZÁS:

- uniós polgár **személyi igazolvány vagy útlevél** birtokában,
- Uniós polgár nem uniós polgár családtagja **útlevéllel** (kiutazási vízum nem kérhető, beutazási vízum csak az uniós joggal összhangban)

2/ TARTÓZKODÁS MÁS TAGÁLLAMBAN

3 hónapig külön feltétel nem követelhető meg

3 hónapon túl:

- Munkavállaló vagy önálló vállalkozó
- -Elegendő anyagi forrásokkal bír, hogy ne jelentsen terhet a fogadó államnak és van egészségbiztosítása
- (egyedileg kell vizsgálni az illető személyes körülményeire figyelemmel, Nem lehet az összeg magasabb, mint amit a szociális segélynyújtás küszöbeként határoznak meg)
- -Tanulmányokat folytatók, ha elegendő forrásuk van és van egészségbiztosításuk

+ Az ilyen uniós polgár családtagjai

2004/38/EK irányelv

- Jogosultságok:

2/ TARTÓZKODÁS MÁS TAGÁLLAMBAN

3 hónapon túl:

- tagállam területén munkavállaló **volt**, de már nem az, megtartja a munkavállalói státuszt és **maradhat 3 hónapnál hosszabb ideig** a tagállam területén, aki
 - baleset vagy betegség következtében ideiglenesen munkaképtelenné vált
 - egy évnél hosszabb munkavállalást követően kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált
 - egy évnél rövidebb munkavállalást követően kényszerű, regisztrált munkanélkülivé vált és álláskereső (hat hónapig maradhat)
 - szakképzésben vesz részt
- Tartózkodási kártya kiváltása előírható

5 éven túl huzamos tartózkodás (külön szabályozás)

Chen-ügy (C-200/02) kínai anya második gyermekének ügye

Chen-ügy (C-200/02)

- Kínai anya második gyermekének ügye: **Írországból szüli meg, aki ír állampolgár lesz és Angliába kíván anyja letelepedni, de nem kap tartózkodási kártyát**
- Jogosult lesz mégis Angliában tartózkodni, mert gyermeke révén **olyan uniós polgár felmenője, aki gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát + anyjára van utalva**
- De **megfelelő források meglétét igazolnia kell**

Kivételesek

Beutazás, tartózkodás joga korlátozható közrendi, **közbiztonsági és közegészségügyi okokból**

- **Gazdasági célokat nem** szolgálhatnak, megszorítóan kell értelmezni
- Közrendi, közbiztonsági korlátozásoknak az illető **személyes magatartásán** kell alapulniuk, és arányosnak kell lenniük
- Az érintett személy **magatartása valós és súlyos veszélyt** kell, hogy jelentsen a társadalom valamely védett érdekére
- **Jogorvoslati** lehetőséget kell biztosítani

Próbakérdések

1/ Hasonlítsa össze egymással , hogy a Jia-ügyben és a Chen-ügyben az EuB milyen tényezőket vett figyelembe a szabad mozgásra jogosultak körének kibővíthetőségének/korlátozásának elismerésekor?

2/ Melyek a legfontosabb követelmények, amelyek e alapszabadság közrendi klauzula szerinti korlátozásakor teljesülnie kell?